

РІК XIX. ДЖЕРЗИ СІТІ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 14 ВЕРЕСНЯ 1911. ЧИСЛО 37.

VOL. XIX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, September 14, 1911. No. 37.

ДО ВІДОМА.

Дає ся до відома всім Членам і Урядникам Р. Н. Союзу, що Річне Засідання Головних Урядників Р. Н. Союзу ухвалило уділити підписаному тримісячну відпустку для поратования здоров'я. Відпустка розпочинає ся з днем 15-го вересня 1911.

Просить ся отже з всіми урядовими справами почавши від 15-го с. м. звертати ся до Містопредсідателя, п. Івана Мартона, в Whiting, Ind., як до управленого після приписів статута до обняття і заступованя Головного Предсідателя Р. Н. Союзу в усіх його урядових чинностях.

Д. Капітула,
Гол. Предс. Р. Н. Союзу.

Протест.

Спонуані і покликані ухвалою, заправшою на річнім засіданню Головного Виділу Руського Народного Союзу, що відбуло ся в Джерзи Сіті, Н. Дж., на днях 5., 6., 7., і 8. с. м., почуваємо ся до прикрого обов'язку подати до прилюдного відома як слідує:

Позаяк Високопреподобний о. Константин Курилло, дійсний Шамбелян Його Святости Пія Х-го, Канонік, Совітник, пітсбурський Декан і Парох, на проповіді, виголошеній в гр-натол. церкві, в Пітсбург, Па., на дни 20-го серпня с. р. між иншим сказав: „Вас учено дурниць через 15 літ” —

позаяк еї слова Високопреподобного о. Константина Курилла, дійсного Шамбеляна Його Святости Пія Х., Каноніка, Совітника, пітсбурського Декана і Пароха, не можуть відносити ся до нікого иншого, як тільки до бл. п. о. Н. Стефановича, —

позаяк отсей вислів Високопреподобного о. Константина Курилла, дійсного Шамбеляна Його Святости Пія Х., Каноніка, Совітника, пітсбурського Декана і Пароха, не можуть відносити ся до нікого иншого, як тільки до бл. п. о. Н. Стефановича, заявляємо:

що Високопреподобний о. Константин Курилло, дійсний Шамбелян Його Святости Пія Х., Канонік, Совітник, пітсбурський Декан і Парох, накинув ся на чоловіка такої міри, як бл. п. о. Стефанович — се з л о б а;

що Високопреподобний о. Константин Курилло, дійсний Шамбелян Його Святости Пія Х., Канонік, Совітник, пітсбурський Декан і Парох, накинув ся на чоловіка такої міри, як бл. п. о. Стефанович — се з л о б а;

що Високопреподобний о. Константин Курилло, дійсний Шамбелян Його Святости Пія Х., Канонік, Совітник, пітсбурський Декан і Парох, накинув ся на чоловіка такої міри, як бл. п. о. Стефанович — се з л о б а;

що Високопреподобний о. Константин Курилло, дійсний Шамбелян Його Святости Пія Х., Канонік, Совітник, пітсбурський Декан і Парох, накинув ся на чоловіка такої міри, як бл. п. о. Стефанович — се з л о б а;

ване навіть поганями: „de mortuis nihil — sine bene” (про померших (говорить ся) або нічо, — або лиш добре) — се підлість.

о. Михаїл Балог,
голов. дух. упр. Р. Н. Союзу,
Осип Стеткевич,
редактор „Свободи.”

Звіт

з річного засідання Головного Уряду Р. Н. Союзу, відбувшого ся в Джерзи Сіті, Н. Дж. на днях 5., 6., 7., і 8. вересня 1911-го року.

Перший день, 5-го вересня 1911.

Точно з ударом 10-ої години перед полуднем головний духовний управитель Р. Н. Союзу, о. М. Балог, в со-служеню о. Вал. Балого, відправили в місцевій гр.-кат. церкві Службу Божу і панахиду за померших членів Р. Н. Союзу. На Службі Божій були присутні усі головні урядники.

По Службі Божій заповіджено засіданє на годину 2-гу по полудни.

О год. 2-ій по пол. головн. предсідатель отворив річне засіданє Головного Уряду Р. Н. Союзу короткою принагідною промовою. Сконстатовано, що явили ся слідуєчі головні урядники: о. М. Балог, гол. дух. упр.; Д. Капітула, головн. предсідатель; Марія Черемшак, заст. предсід.; Ів. Мартон, заст. предс.; С. Ядловський, головн. фінанс. секр.; А. Шаршонь, головн. кас.; о. В. Балог, предс. контр. комісії, К. Поступак і Теодор Касків, члени контр. комісії; Ів. Глова, А. Стефанович, Йос. Ялечко, Сильв. Маркевич і Андр. Добош, радні; Ілько Моранець, головн. організатор; Осип Стеткевич, редактор руської „Свободи” і Андрей Гела, редактор слов. „Свободи”. Неявили ся: Теодозій Лабовський, головн. рекорд. секр. і Василь Левчик, радний.

Справозданє гол. дух. управителя.

Гол. дух. управитель Р. Н. Союзу о. Мих. Балог, забрав перший слово, заявляючи, що він ніякого справозданя не може скласти, позаяк від минувшої конвенції аж дотепер не мав найменшої спосібности до урядованя. По тій причині гол. духовний управитель висказує свій жаль на адресу головного езекутивного комітету та контр. комісії, які не уважали за потрібне узнавати також і голов. духовн. управителя як одновартісного члена езекут. комітету і головного урядника, і не покликали його ні раз на ніяке засіданє ані нараду.

Відповідав на сі закиди головний предсідатель, Д. Капітула, заявляючи, що головн. езекутивний комітет, у-

рядуючи, придержував ся стисло приписів обов'язуючого статута; тому він не бачить, де і в чім ображено головн. дух. управителя. Ту саму гадку заступав також і предс. контрольної комісії, о. Вал. Балог.

Вивязала ся довша дебата, яку остаточно на внесенє п. С. Ядловського, поперте п. Стеткевичом, порішено залишити, як не ведучу до ніякого конкретного висновку.

Справозданє гол. Предсідателя.

Після денного порядку забрав слово п. Дм. Капітула, головний предсідатель Р. Н. Союзу і відчитав слідуєче справозданє:

„Високоповажані панове, головні урядники!

Моє справозданє як голов. предсідателя Р. Н. Союзу буде коротке, бо обширне справозданє здадуть п. секретарі. Однак все таки належить мені, як гол. предсідателеви організації, подати хоть короткий образець моєї однорічної діяльности та стану, в якій знаходиться наша організація.

XI-та головна конвенція, вибираючи мене предсідателем, вложила на мої плечі загальний нагляд над цілою організацією після вказівок статута; сей обов'язок я старав ся сповняти як найточніше, після моїх сил і спромоги.

Щоб ввести в отсе моє справозданє якусь систематичність, пічну від ухвал, запавших на останній, XI-ій головній конвенції, і переходячи одну ухвалу за другою, вкажу, котра зістала переведена, а котра ні, і чому.

Оттакіх головних ухвал було 5, а іменно:

1) Зміна назви нашої організації з „Р. Н. Союз” на „Гр. катол. руський Союз”;

2) побільшенє органу з 8 сторін на 12 сторін і прийняте трьох редакторів;

3) вступленє нашої організації в члени „Славянського Еміграційного Дому”;

4) купленє дому в Йонкерс, в якій містила ся колись бурса, на власність Р. Н. Союзу;

5) виплата всяких запомог.

Приступаю до першої ухвали: зміна назви нашої організації.

Сейчас по конвенції удав ся я в тій справі до нашого адвоката і попросив його зайняти ся сею справою. Адвокат, розглянувши суть справи, і прочитавши дотичний уступ з конвенційних протоколів, завідомив мене, що є готовий подати головному урядови оцінку сеї ухвали, оперту на букві права. Я в виду того скликав сейчас засіданє головного езекутивного комітету на день 4-го листопада 1910-го року, на яке запросив також

нашого єпископа, С. С. Ортінського. На отсїм засіданню адвокат заявив рішучо, що після обов'язуючих тут прав, ухвала що до зміни назви і чартеру є неважна, а тим самим така зміна не дасть ся ніяк перевести.

На тій підставі отся ухвала послідної конвенції остала не виконана, а усі параграфи, дотикаючі ся зміни назви нашої організації, не війшли в статут.

На тім самім засіданню головний езекутивний комітет порішив виконати і додаткову конвенційну ухвалу, то є перевести потрібні поправки в статуті, позаяк ухвалою конвенції гол. езекут. комітет мав до сего повну силу і власть. В тій цілі прошено Владіку, С. С. Ортінського і о. Улицького, щоб вони подали свої уваги дотично статута. Се згадані оо. приобіцяли зробити, до днесь однак не зробили.

Порішено випечатати 20.000 руських і 4.000 словенських статутів. Упорядкованє і уложенє статута віддано п. С. Ядловському за винагородою \$50.00. Статут сей днесь знаходиться в руках членів.

(Дальше буде.)

До наших Дописувателів.

Упрашаємо отсим наших шан. дописувателів надсилати свої дописи і статі на адресу редактора: Joseph Stetkewicz, „Svoboda”, 83 Grand St., Jersey City, N. J. — або на його домашню адресу: Jos. Stetkewicz, 88 Sussex St., Jersey City, N. J.

Розходить ся тут о так звану „редакційну тайну”, яка перестає бути тайною тоді, коли про неї знає двох або більше людей. Если отже котрий з шан. дописувателів і інформаторів „Свободи” бажає, щоби його імя не дістало ся ніколи до публичної відомости, т. зн. щоби його імя позістало справді редакційною тайною, нехай застосуєть ся до повисшої просьби, бо инакше редакція нашої часописи не може брати на себе ніякої відвічальности. Само собою розумієть ся, що всякі платні оповістки (адвертайзменти) і оголошеня братьські треба адресувати, як і доси, на імя менеджера друкарні: Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

При сїй нагоді пригадуєть ся всім, кого се обходить, що редакція не містить ніколи безіменних статей і дописий. Імя і назвиско дописувателя мусить бути редакції звісне, а дотичному дописувателеви прислугує право підписати свою допись якимнебудь словом або видуманим назвиском, а від редакції жадати захованя „редакційної тайни”.

Редакція „Свободи.”

ОБРУСИТЕЛІ.

Новість із суспільного життя поліської країни.

Н. ЛАНСЬКОЇ.

З великоруського переклала ***

(Дальше).

— Ні, вже сим разом будьте вибачні... Бо бігме так спати хоче ся, — відповів Гвоздик позіваючи. І витягнувши годинник з кишені, сказав: — Ов, не накручени, звертаючи уваги на записки, лансько-го, зачав накручувати.

— Алеж то... — і не дав собі Петро Іванович, улекшуючи собі свій гнів острым словом. — Тож дивіть ся, панове, не забудьте в пятницу московських преподобних святи-телів, — обізвав ся жартобливо, прощаючись і ледви здержуючи овою алість.

— О те вже будьте спокійні! за тим ми й приїхали! — обізвав ся Шнабе так твердо і тверезо, мов би з найдокладнішою увагою слів за розмовою.

— Ну, накладай шапку! — закомандерував Гвоздик і посвистуючи отворив двері.

І пішли собі.

— А він ото вам щось о осторожности проповідував, — сказав Шнабе, посьміхуючись і кинувши головою в сторону маршалківського помешкання, — я, знаєте, все чув, хоть ніби дрімаю... Але ви його таки добре наперед себе брали!...

— А я гадав, що ти на правду спав... — подивив ся Гвоздик на него, здивований трохи.

— Ні, я лиш тому, що вже нудно робить ся тарабарщину слухати. Він бувало і мене так зразу то поданнями, то жалобами, то репутацією страхав, а я йому: лишіть, кажу, Петре Івановичу, мені все одно, не сьогодні то завтра наженуть; бо то вже семе місце за три роки — то вже найліпше на дорогу поживлюсь, а тим хамам хіба не все одно, кому платити? сьогодні мені, завтра вам, а там ще кому вдасть ся... Від того часу перестав — не зачіпає більше.

Пані маршалкова ледви дочекала ся, щоб гості забрали ся з хати.

— Я не розумію, як ти можеш дозволити Гвоздику говорити такі річі! — скрикнула вона сердито,правляючи серветку. А підтак що за стрій — кафтан якийсь.

— Ти не дивуй ся, душко, бо він трохи був тее, — щовкнув себе Петро Іванович по краватці, а мені не хотіло ся розводити тих річий при Шнабсі... Поганці! — промовив крізь зуби. — І відки всі тітї новини, всі тітї брехні! А найгірше з тими проклятими клепами: мені вони повперек горла вже стали. — Оногод твій братчик коханий підхонив в газетах якийсь недорічний вісти. Ти йому напиши, що все те брехня, — сказав остро — брехня твій годі — крикнув попадаючи в жар.

— Розуміє ся, а якже! — сказала швидко „пані маршалкова“, на млі ока успокоївши гнів, коли увиділа, як тим загрив ся чоловік. — Успокий ся, Рієгге, тобі то шкодить, — промовила зворушенням голосом. — Але журити ся не було коли і „пані маршалкова“ заняла ся приготуваннями до іменин.

VII.

Іменини були таким урочистим святом, до которого прилажнувано ся завчасу: із поблизької волости, там, де був старшиною старий приятель Петра Івановича, мали достарчити на стіл орябків, готурів, куропатв, а коли-б удалось то й деяку серну. День перед ярмарком, смер-

ком, коли вже ціла площа заставлена була возами з усяким добром, а жи-ди в замазаних бекешах хитро шмигали поміж возами та лукаво зазирали до середини, на подвірє до „пана маршалка“ заїхав тайком наладований віз. Як стій, вискочив з кухні кухар Михайло, за ним сторож Лука, повнячий обовязок шамбеляна і зачали витягати з воза вузлики, мішки, бочілки й бочілочки, котрі знов з надзвичайною зручністю хапала помивачка Палагея і щезала з ними в дверях темної і брудної кухні. Коли притаскали послідну фасочку з маслом, увійшла пані маршалкова, між тим Михайло покоштував уже кавалочок масла і сказав, що пересолене.

— Кілько дичини? — спитала пані журливо, бо іменно дичина мала зайняти головне місце на імениннім столі.

— Двацять пар орябків, пятацять штук готурів! — відповів крізь ніс Михайло, витягаючи птиці одну за другою і з замишуванням важучи кожду в руці. — Якого настріляли, — не втерпів, щоби не сказати, — то певно в скарбовім лісі...

— А тут що? — перебила йому пані, тикаючи кудись пальцем.

— Тут крупя, тут мука, тут масло... — і з натугою підоймив фаску з маслом. Але солоне дуже: до французького тіста не здале...

— Переполоскати можна! — остро запримітила пані. — Не купувати-ж зараз другого! — І похилившись липем до самої фаски, не лише понюхала, але й лизнула з цікавості.

Переревідувавши цілу провізію аж до квашених рижків, зачала вимірювати, кілько чого мине ся на завтра і розваживши менше більше, налякала ся так великого розходу. Хоть все то було і не куповане, але попавши раз в руки, зараз набирало такої самої вартости, як би й своє.

Тимчасом іменини зближали ся, а вкінці настав той день. Жаль лише, що перший пиріг був несмачний: розпечатаний лист з почти містив в собі якусь немилу замітку в справах опікунських.

Петро Іванович, кинувши папір під стіл, споманув лихом Шольца і наслав всякого нещастя прокураторови на голову. В ту хвилию скрикнув хтось поволи дверми.

— Чого треба? — обернув ся він, — „пан маршалок“.

— Старшина з Кругалівської волости прийшов поздоровити з днем ангела — завідомив весело Михайло.

— Заклич сюди! — сказав Петро Іванович і встав потягаючись.

Двері поволи отворили ся і велика постать з ланцюхом на шиї, пропхавши ся боком, стала коло одвірка.

— Як ся маєте, Михайле Петрів! — весело промовив Петро Іванович.

— Маю честь поздоровити ваше високородіє, — також весело відповів Михайло Петрів, — жичу всякого щастя супрузі і діточкам, многа лїта в здоровлю прожити, чого собі від Гослода Бога жадаєте! — гозорив без звязку старшина, за кожним словом кланяючись низенько.

— Дякую тобі, дякую! — зупинив його пориви Петро Іванович і завізвав його приступити ближче.

Тим самим боковим ходом, осторожно, мов би ступав по склі, приблизив ся старшина до стола. Петро Іванович сіз і капельнував.

Виправивши старшину, Петро Іванович довго ще ходив по кімнаті, виговорюючи якісь незрозумілі слова, щось як би „обрахунки“ і „дві тисячі“... а по лиці просувались хмарки якогось невдоволення. І так був задуманий, що навіть не завважав як увійшла жінка.

— Душко, — сказав він, коли вона сіла коло стола з папільотами на голові і слідами рижового пудру на чолі, — душко, я гадаю, що треба-би запросити Шольца...

— Прокуратора! — здивувала ся вона, — прецінь він у нас не буває...

— Після моєї гадки треба його запросити. Іван Тихонович мені казав в тайні, що він і сам би рад і навіть, каже, готов зрбити перший крок, лише що тут прилучили ся якісь побічні впливи...

Пані мовчала, бо взяла собі за правило мовчати, коли не розуміла „виспих“ мислий мужа.

— Я напишу лист, пішлю Михайла, — сказав Петро Іванович, витягаючи папір.

— Бій ся Бога! якже-ж його відорвати від кухні?

— То пішли Луку...

— Лука орябки скубе...

— То най Палагея побіжить...

— Ах, Боже мій! — жалібно сказала пані, — вона мені спідницю прасує.

— Агій, що за чорт! То хіба сам піду!... З тими спідницями та прасуванням ради собі дати не можете! — І розгніваний з лоском відсунув крісло.

— Пиши лист, я відішлю! — покірно сказала пані, наважившись вже пожертвувати і орябки і спідницю, щоби лише не дразнити делікатних нервів Петра Івановича. Уступчивість жінчина зараз привела його до нормального стану. Знов сіз коло стола, замочив перо і поклавши замашистий восклик по словах „високоповажний пане“ довго ломив собі голову, в який спосіб запрошувати чоловіка, котрого що лигте післяв до чорта, разом з прокураторським надзором.

В кінці лист був написаний, запечатаний і сторож Лука, відорваний від орябків, весь покритий пірєм і пухом, пішов до прокуратора.

VIII.

Іменини відкрито офіційально о 8 годині вечером: діти були поумивані, поубирані, в льоках; бона, m-me Eugénie Arnaud з Парижа, за дозволом „пані“ приїхалила собі рожеву кокарду; сторож Лука затуляв свій святоточний сурдут цинамоновою барвою, з величезним ковніром і з короткими рукавами; в гостиннім покою запалили тільки свїтла, що гості, входячи з темного передпокою, мусїли жмурити очі, доки не привикли до тої іменинної ілюмінації; „пані маршалкова“ що хвиля заглядала в зеркало усміхаючись весело і чуучи себе господиною тої цілої вистави. Той день завсїгди підоймав Лупинських в опії публичній, бо приймали гостей так сердечно, що не було способу опери ся їх запобігливим заходом. В гостиннім покою було свїтло, пахло перфумами і помадою, домашні паньство сіяли веселостію, а діти виглядали як правдиві ангели і хоть тітї ангели й пождюхали ся за дверми, розкудочивши свої напомадовані голови, за то тут в ожиданню гостей були так добре виховані і любі, що могли служити взірцем всякому вихованню в загалі.

В гостинній було пишню як на виставі, за то діточай покій і кухня показували такий закулісовий образ, на котрий один погляд міг відобрати всяку охоту до обходження іменин. В дівочій покладано на купу всі діточі ліжка, позувано в кут непотрібні меблі, висїли спідницї самої „пані“ і пляфрок самого „пана“; сюди зіпхано все, що лише могло заважати в покоях; тут на столі в куті була прилагоджена закуска, стояли фляшки і таємничо прикрита серветкою таця з цукрами. Тут тяжко було о-

бернути ся, аби чого не зачепати або не трутити. В кухні було ще гірше: палаючий огонь від ранку розпалив зелїзну плиту до такої степені, що лише привичний чоловік міг там не задусити ся, але кухар Михайло був, слава Богу, привичний; в кухні було тісно, нечисто, душно, а треба було, щоби все зроблено було як найліпше. На довершене тої закрутаняни, касиневий послугач Кузьма, кстрого завізвано в характері головного зарядчика, так угостив себе горівкою в честь московських святих, що стративши рівновагу, полетів зі сходом разом з самоваром, наляв до будя оцгу, збив три тарелі, а нарешті Михайло витрутив його на двір, щоб витверезив ся в холоді. В кухні серед зеленого чаду від пригорілого масла — чути було лайку на всіх нарічах Полїся, а кожда страва приправляла ся такими кольками іменинникови і його гостям, що дивно було, як той іменинник і його гості не подавили ся за першим кусником. Зачали сходити ся гості і в гостинній виглядало чим раз виставнійше, чим раз урочистійше; о десятій годині в покою було так повно, що мужчини наступали один другому на ноги, а дами не знали, куди діти ся з своїми шлепами, а над головами уносив ся такий чад від диму циарового, як в кухні від іменинної вечері. Петро Іванович очевидно чогось непокоїв ся; трівожно обертав ся кождий раз, коли відчиняли ся двері від передпокою і ступаючи на против гостей, потаємно злостив ся, не видячи осіб, котрі мали бути окрасою нинішнього вечера. О десятій годині не було ні Орлових, ні Шольца, а Петро Іванович сидів як на шпильках, позараючи то на двері то на годинник. Хтось запитав ся про Орлових.

— Вона щось нездорова, — сказала „пані маршалкова“ з уданям жалем.

— Чи може нагло заслабла? — запитала жінка судії, — бо я її виділа сьогодні на почті...

— Так?... протягла пані і переглянула ся з мужем.

Петро Іванович був дуже недобрый. Увійшовши до другого покою, нагнав дітий спати, назвав Французку „дурною козою“ за те, що його про щось недорічного запитала. Коли стрілка на годиннику станула на три чверти на одинацяті, домашні паньство ще раз переглянувшись і порозуміли, що нема що ждати довше.

— Панове! — промовив іменинник з усміхом — чи не взяти ся нам до роботи! — і показав на столи прилагоджені до карт.

Гостий порозмішували.

Все напружене оживлене зійшло з напудрованого лица пані маршалкової, губи стягли ся, а замість усмішки вона лише кривила ся немилі і ціла мов полиняла, як линея від дощу або сонця дешева матерія. Чи варто було прилагоджувати майонеси з орябків для справника, котрому досить було й печеної гуски? для тих німаків Бупів, що і без того завсїгди на дієті, — а чи може для Шнабса або для Гвоздика? А членів з опіки мож було нагодувати яким небудь книшем. Настрій домашних уділяв ся й гостям. Ще мужчинам уло карт ішло як ішло: були бодай заняті чимсь — але між дамами розмова цілком не клеїла ся. Нарешті і тих посадили до карт; господині на голові остали ся лише властителька конвікту Квасовська, котра так забула географію, що лише з причини герцеговинського повстання довідала ся, де лежить Балканський півостров, — та докторова Пшепратинська і попада; тоті дами заявили, що „в гроті не грають“ і завязали свій віддільний кружок коло стола на канапі... Вечер тягнув ся поволи і вкучно і оживив ся лише, коли в побічній покою задзвонили тарелами і чарками.

(Дальше буде).

ПОШУКУВАНЕ.

Хто би знав, де перебуває моя жена Текля Бемко, з дому Текля Ра-тушна, котра втікла, полишаючи мене з двома маленькими діточками, зволить як най-скорше донести мені, а дістане 5 доларів нагороди.

Моя адреса:
Stephan Bemko, 203 Greene Str.,
Brooklyn, N. Y.

REMEDIUM для невилічливих. Мое Remedium приверне Вам здоров'я! Оглядайте наочно мій апарат, через котрий наскрізь прогляну Ваше тіло. Найновіший винахід лікарського знання. Зголошуйтеся особисто або листом по мое Remedium. Булий доктор віденський, а тепер ньюйорський, знає добре шановним Родичам. Dr. Hohenberg, 608 East 6th St., New York. Телефон: 3615 Orchard.

На
сплату

по 5 цент. щодня
або
\$1.50 місячно.

Кожному Русинowi пішлемо 14-маратовий, поволочуваний годинник і дармовіс вартості 20 доларів, на сплату по 1 дол. 50 цент. місячно.

Місячні рати будуть сплачувати лише тоді, як дістанете вже годинник, випробуєте його і будете вдяковані в нього.

Пишіть сейчас по інформації і каталог, вилучаючи марку на відповіді, до:

AMERICAN WATCH CO., DEPT. 6.
1152—1154 Milwaukee Ave., Room 210.
CHICAGO, ILL.

Шіфкарти до краю і зі старого краю!

Тільки у нас можете дістати найдешевші шіфкарти на експресових і поштових кораблях до Гамбурга, Бремена, Антверпену, Роттердаму, Лібава і Ліверпулю. Услуга анімація, харч обильний, подаваний чотири рази на день при накрітці столів. Окремі фамілійні каюти для родин. Як хочете їхати до краю або спровадити когось сюди до себе, то пишіть на нашу адресу або приїжджайте на диво в Нью Йорку і зателефонуйте до нас „493 Orchard“, а ми вишлемо по вас сейчас свого урядника. Нічого у нас безплатний аж до від'їзду корабля. Вишлемо гроші до всіх частей світа після найвишого денного курсу. Мінусом гроші на короні, рублі і марки. Голосити ся на адресу:

American European Steamship Co.,
121 Norfolk Str., New York City.

ЄСЛИ обов'язете ся платити лише 2 центи на день, пішлемо Вам красивий 14 К. золотий (gold-filled) годинник, гарантований на 20 літ. — Пишіть по каталог до:

S. G. WATCH CO.
1087 Lexington Ave., New York, N. Y.

\$5
Дармо
\$5

Кожному чесному робітничови даємо можливість здобути премію вартості \$5 повсім даром. — Премія А) хороший імпортований грамофон о сильних і виразних тонах, вираваючи руські пісні. Премія Б) дворянська гармонія о подвійних голосах і басах, на котрій можна виравати всілякі концертові кушники. Премія В) гарний гарантований, грубо волочений годинник з найліпшим американським осередком.

Пришліть свою адресу і марку на відповіді, а вишлемо Вам сейчас інформацію, в якій спосіб можете дістати всі ті три премії цілковито за даром.

AMERICAN BAZAR
105 Chambers St., New York, N. Y.

ва „Україна“, „Українець“ так, що від 150 років на означені нашої народности вживає ся в межах Росії тільки назв Україна і Українець (по біч урядових назв „Малоросія“ і „Малорос“, яких уживає лише правительство і правительственні газети).

Коли російські царі наказали Москалям звати ся лише „руськими“, а московську мову називали „руською“, тоді наш нарід в російським царстві, аби відрізнити свою народність, мусів занехати слова „Русь“ і „руський“ і вживати „Україна“ і „український“.

Москалі, прямо кажучи, забрали нам силою слово „руський“ і присвоїли його собі на означені московської народности і мови, а то в тій цілі, аби затерти різницю між нашим народом, а Москалями. Можливо їм було забрати наше старе ім'я, але неможливо було затерти дійсну різницю між Русинами а Москалями; неможливо було викоринити різницю мови, раси, звичаїв, письменства, культури, історичної минувшини і національного почуття.

Коли з початком 19-го століття за-чало ся відродженіє нашої народности в Росії, і коли на Україні виступили перші українські письменники, що стали писати чисто-народною мовою без ніяких домішок польщизни, московщини, або церковщини, тоді вже назва нашого народу в Росії цілком була усталена. Ті письменники не вживають ніколи інших назв, як: Україна і Українець.

Славнозвісний автор „Марусі“, Григорій Квітка-Основаненко, коли зачав видавати в Харкові першу газету для українського народу (около р. 1820) то назвав її „Український Вістник“. Так само, як зачала свою діяльність велика українська трійця: Шевченко, Куліш і Костомарів, то і вона на означені нашої землі і народности не вживала інших слів, як Україна і Українець.

Наприкінці цікаво-б було відповісти на питаніє, звідки взяли ся у нас, в Галичині „руські“ т. є. кацапи?

Кількадесят літ тому назад знайшли ся в Галичині такі люди, яким сподобали ся царські рублі та російські порядки, де хлоп не має жадного права, а цар-батюшка є неограниченим паном. Крім сего, вони бачили поневоленіє нашого народу Ляхами, а не маючи ні сили, ні відваги стати з ними до борби і силою добути належні права, звернули свої очі на Росію, і поклавши ся на лаві, стали відтам надіятися усього ратунку і помочи. Російський уряд використав ситуацію, бо йому ходило вельми о се, щоб в сумежній провінції ворожої держави мати свою партію. Посипали ся обильно рублі, і за них заплачені агенти стали голосити ложну, неоперту на ніяких дослідах або історичних правдах науку; вони передовсім всякими обітницями царської помочи проти польського гнету старали ся позискати прихильників, знайти віру серед темних мас селянства. Сотворивши в такий спосіб круг свого діланя, вони поволи, крок за кроком, стали йти далше, навчаючи своїх затуманених, нерозумних і дуже чесних прихильників, вирікати ся свого рідного, кажучи, що наша мова є „хлопська“, що нам треба прийняти мову панську, таку, якою говорить сам цар. Крім сего найшло ся у нас багато таких інтелігентів (а і тепер ще суть такі), які лизнувши трохи науки, спанозились і захотіли конче відрізнитися від простого хлопа. І вони хопились тої науки, буцім то „російська“ мова є образований, літературний „руський язик“, а наша українська мо-

ва, се язик „хлоповь и свинопасовь“, забуваючи, що під і Москвою і пани і свинопаси говорять одною й тою самою мовою.

В такий спосіб, коротко, на скільки позваляють рамці тижневої часописи, старав ся я доказати, що наша назва: „Україна“, се зовсім не видумка Ляхів, а назва народна, наша рідна, не менше стара, як і назва Русин, Русь. І тою назвою ми повинні дорожити, вона повинна бути для нас сьвята, бо вона облита кровію тисячів мучеників, українських козаків.

І тому, український хлопе-робітнику, не встидай ся своєї мови ні назви, а дорожи ними, як найбільшим скарбом. Ти повинен гордитися тим, що єси потомком колишніх славних козаків-запорожців. Освідомлюй національно і себе і своїх незрячих братів, та жадай від тих, яким дано „пять талантів“, щоб вони сповняли свій обов'язок, вложений на них судбою, для добра українського народу. А коли весь наш народ обтрясе з себе пута темряви, коли для всяких кацапів і перевертнів не стане поміж нами місця, тоді:

Встане Україна,
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить —
І поможуть ся на волі
Невольничі діти.

Юліан Павчак.

Ньюйорська школа ремісничка.

Вечірній курс малювання шильдів розпочинає ся з днем 25-го вересня, і триває до 27-го марця; наука відбуває ся від години 7-ої до 9.30 в понеділки, середи і п'ятниці. Кляса є призначена для молодців в віці від 17 до 25 літ; до її укінчення треба учати на три наступуючі по собі курси. Винагорода за з'ужиті матеріалів за перший курс виносить \$12, за другі два по \$6, разом отже за три курси \$24; ся сума може бути ученикови дарована до половини, коли він отримає сьвідомство з відзначенням. Денний курс розпочинає ся 4-го грудня і кінчить ся 27-го марця, отже триває чотири місяці. Наука відбуває ся щоденно від години 8.30 рано до 4. по полудни, з винятком суботи, коли то школа кінчить ся вже о 12-ій годині в полудне. Платня за ціло-денний курс виносить \$25, яку то суму треба зложити сейчас при вписі. Ручні виправи обіймають: властива метода споряджування і приготування дощок до малювання написий; перерисовуваніє і поправлюваніє старих шильдів; стиль букв і симетричне їх розміщеніє; малюваніє одним кольором і більше; тінюваніє; квадратованіє і тло; шмелюваніє і золоченіє на дереві і шклі; літерованіє на япанській порцеляні, мшліні і на дротях.

Теоретичні виклади познакомлюють ученика з загально уживаними фарбами і як вони повинні бути мішані відповідно до повіреної роботи; які кольори повинно уживатися в тінюванію і квадратованію, щоб отримати жаданий ефект; стиль, пропорція і відділ букв; приготуваніє роботи; приготуваніє розмірів; вношеніє величини листя і різниці в малюванію і золоченію дерева а шкла; японованіє, сущеніє і шмелюваніє та другі предмети технічного характеру, яких ніхто денде не навчить ся, хочайби практично працював в тім фаху десяти літ. На початку курсу звертає ся увагу ученика на стилізацію букв, характеристику і різницю всяких стилів, звичайно уживаних в гандлевім малярстві, як приміром, на стиль букв повно і пів римський, єгипетський, далше на різницю квадратів і курсивів (italics) і т. д.

На курс ковальський можна ходити лише вечорами, по 2 і пів години, в понеділок, середу і п'ятницю; наука розпочинає ся 25-го вересня і триває до 27-го марця. Вступне за перший курс виносить \$12; по укінченію його з добрим поступом, слідує ще два курси, за які виносить оплата по \$3.00. Перші виправи обіймають ручну роботу в кузні,

т. є. робленіє нойнтів, гачків, скоблів, стовпних притримувачів (hold fasts), залізних узд, перстенів, ланцюгових обручок, засувів, зубоватих і носових ключів. Протягом того початкового курсу звертає ся передовсім увагу на властивий спосіб постави тіла підчас працювання в кузні при ковалі, на спосіб уживання кліщів і ручного молота, на справу в згинанію, простованію, в скорочуванію, втінанію і в сковуванію, при чім передовсім звертає ся увагу на найбільше трудні і скомпліковані ручні роботи в кузні після різних моделей і рисунків. Через се ученик набирає потрібної йому вправи в уживанію знарядів. Підчас праці ковальськими знарядями, опять знова звертає ся передовсім увагу на прилади до вигладжуванія і острення, на всякі роди долот, сверлів, витворених ключів, ключів рурових, різних кліщів, щипчиків, молотів та на спосіб їх заправлюванія. На підставі певних, практичних досвідів запізнає ся ученик з простою і найголовнішою ковальською роботою, потрібною в щоденнім житті коло дому. Теоретичні інструкції обіймають науку обходженія ся з огнем; знаряди ручні в кузні і як їх уживати; знаряди машинові; залізо, його обробленіє; кованіє; виясненіє різниці горяча; сталь і її обробленіє; викінчуваніє робіт. Шкільна кузня є уладжена після найновішої системи, полягаючої на способі експлозії і її вицерпанія, та має шмаргелюві колеса і прасу до верченія. Сей курс надає ся для ковальських помічників, котрі, працюючи в приватних кузнях, лиш помагають вишколеним робітникам, а самі не мають ні часу ні спосібности, щоб набрати вправи в виробленію якого будь кавалка.

Вечірній курс науки примінюванія пари і горячої води в будинках розпочинає ся, як і попередні курси, одначе триває всего лише два курси, кождий по 6 місяців; вступне на перший курс виносить \$14, на другий \$7; відзначаючий ученик платить \$17.50 за оба курси.

Денний курс розпочинає ся 26-го грудня і триває до 27-го марця; приймає ся учеників від 17-го до 25-го року життя. Наука відбуває ся щодня, крім неділі; вступне на денний курс виносить \$40, платних при вписі. На початках науки уділяє ся практичних пояснень, як уставляти і лучити радіатори і як робити всякі „звиненія“ (звиненія рур) звичайно уживані, як пр. звиненія звертаючі, дрібні звиненія і звиненія рогові. Сі звиненія робить ся на всяких рұрах, від 3/4 до 2. цалевих, звичайно уживаних. Відтак наступає наука про запроваджуваніє рур в приватних домах і будинках, про різні системи огрітця, як одна або дво парові, або рұрами на воду, про огрітє випрост або посередню, притисненіє високе і низьке. Ученики дістають пляни, представляючі актуальне уладженіє огрітця рұрами з жаданієм завести його в будинку, рівнож намальовані на тім пляні. В вартаті шкільній суть уладженіє бельки і стовпи, представляючі дім, і на тім моделю ученики практикують, беручи розмір рур з пляну; дальші складові часті, потрібні до обведенія будинку рұрами, виробляють ученики самі, з иншого курсу; по укінченію роботи пускає ся пару з одної рұри, находячої ся в школі, щоб переконатися про стан роботи.

Устні виклади обіймають теорію огрітця парою і водою; знаряди потрібні; лученіє рур; загальне огрітє; тисненіє пари низьке; огрітє парою посередню; тисненіє високе; низьке тисненіє пари в поодиноких рұрах; машина достарчуюча огрітця парою; зниженіє огрітця парою і вентиляція.

Запобіжаніє фавовців в тім ділі піднесло ся в останніх роках; сей курс дає всестороннє образованіє, так теоретичне як і практичне в тім фаху.

(Конець буде.)

Потреба робітників

до майнів, каміньоломів, залізних до-ріг, цеголень, на фарми, до реставрантів, сальонів і до готелів. Потребуємо також людей фамілійних і самотних дівчат до фабрик близько Нью Йорку. Голосатися на адресу: A. Miller, 196 E. 3rd Str., New York, N. Y.

E168

Покровитель і почесний член Р. Н. С.:
Гр. Преосв. Стеф. Сотер Ортинський,
перший руський Єпископ в Америці.

**Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки
1910—1912:**

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8, Butler, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey
City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey
City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and
Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Касків, Newark, N. J.

Радні:
Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчак, Elizabeth, N. J.
А. Добос, Lansford, Pa.

Організатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street,
Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союзу“
находиться під числом 83 Grand St.,
(у власній домі) Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз“ — при-
ймає членів до 45 літ життя.
Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерті члена кляси „А“ (ціле
посмертне) \$1,000.00.

В разі смерті члена кляси „Б“ (по-
ловину посмертного) \$500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена
кляси „А“ \$400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена
кляси „Б“ \$200.00.

Посмертне за діти від \$15.00 до
\$300.00.

В разі утрати: а) обох очей, ніг, або
рук \$1,000.00, б) одної руки, ноги або
ока \$200.00.

Сем. отець родини в шпигалю боже-
вільних, Союз платить що року родині
\$150.00.

Усіх Вл. п. місцевих секретарів

відділів Р. Н. Союзу просить ся брат-
ські оголошення в справі мітингів при-
значені до друку в рубриці „Рух в від-
ділах Р. Н. Союзу“ присилати в сей
спосіб, щоб вони найшли ся в редакції
найпізніше в понеділок рано того тиж-
ня, у якім мають бути поміщені в часо-
пис. Усі оголошення, які прийдуть до
редакції пізніше як в понеділок, не бу-
дуть поміщені скорше аж на другий
тиждень.

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 1927 КВІТ \$500.00
на п'ять сот доларів, котрі п. Марія
Забяк отримала як посмертну запо-
могу по мужу Йосифі з Головної Ка-
си Руського Народного Союзу в Аме-
риці.

Норт Гадлей, Масс. 20 серпня 1911.
Марія Забяк.

Свідки:

Ілько Бак,
Іван Тудрин.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 164.
Іван Тудрин, предс.
Іван Пенкала, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ГУДСОН, Н. Й. Бр. сьв. Йосафата,
від. 273, повідомляє, що місячний мі-
тинг відбуде ся дня 17-го с. м., в до-
мі Петра Лубянецького. На мітингу
буде вибирати ся двох урядників:
предсідателя і оглядача хорих, тому
кожний член має безуслівно явити
ся; неявивший ся член заплатить 50
цнт., а урядник 1 дол. кари. Взиває
ся довгуючих членів, аби свої залег-
лости вирівняли, бо в противнім разі
зістануть виключені з братства і Р.
Н. Союзу. — П. Лубянецький, кас.,
В. Хома, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. Дж., Бр. сьв.
о. Николая, від. 4, повідомляє своїх
членів, що мітинг дня 17-го вересня
розпочне ся о год. 3-ій по пол. Кож-
ний член має явити ся; неявивший
ся член підлягає карі 1 дол., а уряд-
ник 2 дол. — Н. Пупчик, пр., В. Гли-
ва, кас., Гр. Підлипчак, секр.

КЛЕРКСБУРГ, В. Вл., Бр. сьв.
О. Ник. від. 290., подає до загальної
відомости, що річний мітинг відбуде
ся дня 24-го вересня. Справоздання і
вибір нових урядників. Мітинг відбу-
де ся в домі Івана Домковича, Пикей
плейз, число 4. Неявивший ся член
заплатить 50 цнт., а урядник 1 дол.
кари. Ів. Хамусь, предс., В. Дукша,
секр.

СПРІНГ ВАЛЕЙ, Н. Й. Товариство
„Просвіта“, від. 257, повідомляє
своих членів, що річний мітинг відбу-
де ся в неділю, 17-го вересня с. р.,
о 2-ій год. по пол., в домі І. Цапов-
ського. Неявивший ся член підлягає
карі 50 цнт., а урядник 1 дол. — М.
Гешенівська, секр.

ПОЗІР!

ПОЗІР!

Перше театральне представлене
в Тресков, Па.

„Руський Аматорський Кружок“,
з Мекаду, Па. відіграє

оперету в трех актах:

„Наталка Полтавка“

в неділю, дня 17-го вересня с. р.
в гали п. Голя, в Trescow, Pa.

Грати будуть слідуєчі особи:

Наталка, українська дівчина — п. А.
Поступак; Горпина Терпилиха, її ма-
ти — п. М. Баволяк; Петро, любов-
ник Наталки — п. Г. Папюк; Мико-
ла, свояк Терпилихи — п. С. Радчук;
Тетерваковський, возний, жених На-
талки — п. І. Барнасевиц; Макого-
ненко, сільський виборний — п. Гр.
Папюк.

Режисер і дірігент хору п. Гр. Папюк.

Початок точно о год. 7-ій вечером.

Всіх Русинів і Русенок, так місце-
вих як і з околиці запрошає сердечно
Аматорський Кружок.

ПОЗІР, РУСИНІ УКРАЇНЦІ

з Монессен і околиці!

Велике всенародне віче

— відбуде ся —

в неділю, дня 17-го вересня 1911 року.

в парохіяльній гали, 8 str., Monessen,
Pa. з слідуєчим денним порядком:

1. Справа фонду ім. Марослава Сі-
чинського.

2. Справа фонду ім. бл. п. о. Н.
Стефановича.

Народним обов'язком всіх Русинів-
Українців з Монессен і околиці є:

прибути на се віче і згадати нашого
героя, М. Січинського, котрий мучить
ся в тюрмі, віддавши за нашу справу
звої молоденькі літа;

пошанувати пам'ять пок. о. Н. Сте-
фановича, щирого народного робітни-
ка на американській Україні.

Початок віча о 2-ій. год. по пол.

ЗА КОМІТЕТ:

М. Пелер,

Н. Сивик,

М. Смоляк,

В. Сивик,

Ф. Яковський.

Всенародне Віче

в Jeannette, Pa.

в справі: 1) дрогобильських виборів,
2) народних пікл в Галичині, 3) в
справі фонду бл. п. о. Николая Сте-
фановича, — відбуде ся

в неділю, 24. вересня, о год. 2. попол.

На віче запрошує ся всіх Русинів
і Русенок з Jeannette, Pa. і околиці.

КОМІТЕТ.

Велике всенародне віче

в McKeesport, Pa.

відбуде ся

ДНЯ 24-го ВЕРЕСНЯ 1911 Р.

в церковній гали, на розі Sinclair &
Ringgold Sts.,

в справі нашого героя М. Січинського та
усталення фонду бл. п. о. Н. Стефановича.

ПОЧАТОК О ГОД. 4-ій ПОПОЛ.

Віче розпочне ся панахидою за душу
бл. п. о. Н. Стефановича, точно о 4-ій
годині пополудни.

До участі сердечно запрошає усіх
щирих Русинів і Русенок з міста та
з усіх близьких і подальших місце-
востей

(37—38)

Комітет.

Іспитовний дякоучитель

з грімким теноровим голосом, знає
провадити потний сьпів, школу і те-
атральні представлення. Котра парафія
потребує такого дякоучителя, най-
ласкаво зголосить ся на адресу
„Свободи“.

ПОШУКУВАНЕ.

Де є Антін Лученько. Пошу-
кує його уряд братства сьв. Івана
Хрест., від. 48. Р. Н. Союзу. Перед
недавним часом перебував в Філя-
дельфії, Па. (2229 Shamokin Str.).
Хтоб про него що знав, зволить по-
відомити про се уряд Бр., а йому
заявити, що если до 23-го с. м. не
зголосить ся і не вирівнає своїх на-
лежитостей, то зістане виключений з
Бр. і Р. Н. Союзу. — М. Fruncko, Box
55, McKeesport, Pa.

Просить ся ласкаво прийняти
до відомости, що книжки, поміщува-
ні в рубриці „Книжки надіслані до
редакції“, не суть на продаж. Їх над-
силають всілякі видавництва лишень
в однім примірнику для оцінки чи
рецензії, і вони остають власністю
редакції. В редакції набути можна
виключно тільки ті книжки, яких
спис постійно поміщує ся в рубриці:
„Книжки, котрі можна дістати в ре-
дакції „Свободи“.

ПОЗІР, РОДИМЦІ!

Товариство „Просвіта“ в Нью
Йорку, устроює в суботу, дня 16-го
вересня, о год. 4.30 по пол.

похід з новими прапорами.

Просить ся ласкаво П. П. Родим-
ців віджалувати трохи труду, та
прибути численно під ч. 134 E. 7-th
Str., звідки розпочне ся похід; нехай
світ побачить, що ми живемо і ці-
нимо високо нашу народну ідею.

Комітет Товариства „Просвіта“.

Позір! Родимці! Позір!

Заходом Укр. Товариства „Просвіта“
в Нью Йорку

відіграє ся по раз перший

в НЮ ЙОРКУ

в суботу, дня 16-го вересня 1911.

дуже поучаюча театральна штука з життя народного
в 4-ох діях:

„Пещена дитина“

в MANHATTAN LYCEUM HALL

66—68 E. 4th STR., NEW YORK.

ОСОБИ:

Іван, старий господар п. Йосиф Хома
Олена, його жінка п. К. Ольхова
Дмитро, їх син п. А. Зеленський
Гали, сирота, їх вихованка п. М. Войтович
Мортко, арендар п. М. Трач
Стефан, свояк п. Я. Оленців
Данило п. Ів. Ганц
Петро, тов. Дмитра п. П. Прокопів
Гриць, „ п. Ів. Жовнір
Мартин, син Дмитра п. С. Цікан
Касуня, дочка „ п. Ю. Кузік
Іваньо, син „ п. М. Кузік
Павло, старий господар п. Ів. Семен

Ремісер: п. Гр. Нладен.

Між актами і підчас представлення буде
пригравати Укр. Банди з Джерзі Сіті.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОД. 7½ ВЕЧ.

Каса отворена від 6-ої години вечер.

Ціни місць: Крісло I-рядне 75 цент.;
II-рядне 50 цент.; III-рядне 35 цент.;
місця стоячі по 25 цент.

До представлення Великий Баль.

Всіх щирих і прихильних Родим-
ців, так з Нью Йорку як і з околиці
просить ся о як найчисленнішу
участь, тим більше, що „Пещена ди-
тина“ є живим образом, взятим з на-
родного життя, з дуже поучаючим змі-
стом; є се театральна штука, яку
рідко мож побачити на американській
землі. Тому знайте, Родимці, що
така добра нагода не скоро трафіть
ся, щоб мож побачити таку прегар-
ну штуку, якою є „Пещена дитина“.

На бали буде приймати ся нових членів
до Тов. „Просвіти“ без вступного: так са-
мо буде прийматись нових членів без вступ-
ного аж до кінця сего року. Місячна вклад-
ка до Тов. для мужчин вносить 40 центів,
а для женщин 30 центів, а крім того по 5
центів на доктора. В разі недуги платить
Тов. 5 доларів тижневої заповоги мужчи-
нам, а 4 дол. женщинам. В разі смерті пла-
тить Тов. 100 дол. на похорон. Тов. „Про-
світа“ має власну бібліотеку і всякого ро-
да часописи.

Вл. Родимці! не тратьте догідної хвилі,
а вписуйте ся громадн в члени Тов. „Про-
світа“, бо тільки наукою і просвітою добем
ся ліпшої долі. Просвіта, се оруже, котрим
побідають без гармат; се піднесення духа
культурою, се скарб, найдорожший на світі.

Комітет Тов. „Просвіта“.

Перший великий Баль

устроює Братство сьв. Івана Хресті-
теля, від. 59. Р. Н. Союзу в Everson,
Pa., в Tugone Hall,

НА ДНИ 16-го ВЕРЕСНЯ С. Р.

Початок о годині 6-ій вечером.

Вступ для мужчин 50 цент.; для жен-
щин 15 цент.

Кожний член є обов'язаний явити ся
на сім балю.

Усіх Родимців так місцевих як
і з околиці запрошає як найсердеч-
нійше

Балетний Комітет.

КАЛЕНДАР.

ВЕРЕСЕНЬ.

к.ст.	Дні	Руські свята
14	Четвер	1. Верес. Симеона
15	Пятн.	Маманта
16	Субота	Антима
17	Неділя	14. Вавила, Мойс.
18	Понед.	Захарії
19	Вівтор.	Чудо Арх. М.
20	Середа	Созанта, Макар.

НОВИНКИ.

¶ **Виборча кампанія в Канаді.** У Канаді вже розпочала ся на добре виборча кампанія. Дві впливові партії, ліберальна і консервативна, почала вже на добре агітацію за своїми кандидатами. Крім сих двох партій виступає ще і третя партія, фармерів. Видала вона відозву до кандидатів на послів консервативної і ліберальної партії, де годить ся на них голосувати під усливем, що вони підпишуть з'обов'язанє, на доказ, що будуть заступати не інтереси партії, лиш інтереси фармерів.

У сій відозві на першій місці поставлене є усливє, щоб послаи голосували за цю угодою зі Злученими Державами. Крім сего домагають ся вони, щоб держава завела перевіз пакунків поштою, завела контролю над бюроми посередництва праці, зрівнала ціни білетів на західних і всідних лініях і взагалі, щоб у всім питалась о волю і бажання народу, а не поодиноких партій. Чи послаи одної або другої партії згодять ся підписати таке зобов'язанє, ще питанє!

Крім сих трох партій, виступає ще і партія соціалістична зі своїми кандидатами, однак на великі успіхи числити вона не може, бо населенє Канади, се переважно фармери, а соціалістична партія заступає, як сама говорить, не інтереси рілників, лиш інтереси мійського населення, промислових і фабричних робітників.

¶ **Заворотна височинь.** В Вашингтоні роблено оноді проби з новою гарматою, яка стріляє в гору і має на ціли підчас війни нищити воздушні военні бальони та аеропляни. З сеї армати кулі летіли на 18.000 стіп високо в гору, отже о 6.000 вище, як взагалі дотепер вдало ся чоловікови взлетіти бальоном.

¶ **Робітницькі неспокої в Європі.** В усіх більших містах в Німеччині появило ся сильне невдоволенє серед робітницьких мас. Часописи толкують се тим, що німецькі робітники задивили ся на своїх англійських товаришів за каналом. В Саксонії працюдавці в фабриках заліза порішили з днем 26-го серпня льокати, який діткне 60 процент занятих у них робітників.

¶ **Покланяють ся зрадникам народу.** Двадцять літ минуло, як умер у Києві зрадник нашого народу, Наумович. Він, провідник кацапів, покинув наш нарід, перейшов на православну віру й перейшов під Москву. Таким чоловіком брідить ся кожний чесний чоловік, а по смерті його згадує з жалем і встидом. Та всі кацапські газети величають його тепер по під небеса, бо він показав, як зраджує ся свій нарід і служить ся за гроші Росії. Наумович наброїв був для нашого народу багато лиха. Та памятаймо, що память про него загине між нашим народом разом з загибалою кацапів. Всіх сил докладаймо, щоби виполоти кацапський кукіль з нашої ниви.

¶ **Свої школи народної не можуть дістати львівські Українці.** Рада міста, в якій сидять самі вшех-

поляки, на домагання Українців здвигає лише раменами. Тисячі дітий львівських українських робітників є позбавлені народної школи, в якій могли би вчити ся в своїй мові. Вислано уже кілька разів з нашої сторони делегатів до президента міста з представлєм сумного стану (у Львові є всього одна бідненька українська школа народна ім. Шашкевича і одна приватна, ще бідніша, та дві школи вправ), але президент кивав лише головою та обіцював грушки на вербі. Коли знов тепер делегація удала ся до нового президента, Наймана, в справі української школи ім. Шашкевича, яка валить ся, він відіслав її з нічим. Однак львівські Русини порішили не закладати рук. Робітники, що платять різні драчки, з яких удержуєть ся цілу машину міста, мусять дістати народні школи, на разі хоч бп одну, для своїх дітий! Німці в Познані, Москалі в Росії не відмовляють Полякам польської школи, а львівські вшехпольські патріоти відмовляють українському робітничому населенню його школи! Чогось подібного не знайшлося би й у диких країнах!

¶ **Непрошені опікуни нашого селянства.** Вже від давна намовляють наші русофіли темне селянство в Галичині, а також всякі темні духи від „Поступів“ і тут, в Америці, до еміграції в Росію. І не мало пішло туди легкодушних галицьких Русинів на смерть та на муку, або на засланє в Сибір, як отсе лучило ся з селянином Іваном Волинцем-Загоруйком, що з трудом вернув до Галичини, та тут з слъзами в очах оповідає про російські порядки, очевидно не ті, які Дудикевич і Глушкевич в поїзді до гр. Бобрінського бачуть з залізничного воза, або з розкішного петербурського салюна. Як пишуть краєві часописи, отсе знова галицькі, кацапські часописи стали намовляти на сьвіжі муки наше селянство, посилаючи його між грузинів (!), до тифліської губернії; а якийсь російський легкодух, Досинчук, намовляє до еміграції на Волинь.

¶ **Шевченкові поезії по німецьки.** Одна німецька поетка переклала багато Шевченкових поезій на німецьке й саме тепер видала їх окремою книжкою. Переклала вона дуже гарно, тай книжочка дуже красно оправлена, а крім того є в ній портрет і 7 малюнків Шевченка. Ось так шанують нашого поета Німці, цілком чужий парод; а наші кацапи нераз нападали і нападають на Шевченка та ганьблять його останніми словами. Та вони тому ненавидять Шевченка, бо Шевченко дуже остро виступав проти зрадників нашого народу. Про них лишень Шевченко сказав: „Пявки, пявки, може батько остану крову продав, заки вивчив московської мови“!

¶ **Грізна пошесть.** З Богородчан доносять до львівських часописів, що там вибухла в останнім часі пошесть кровавої „різачки“, яка з кожним днем прибирає ширші розміри. Нема хати, де би не лежав хорий і то не лише в самім місті Богородчанах, але і в доокрестних селах. Ляхівцях, Горохолинні, Яблінці, Порогах, Маняві як також в містечках Солотвині і Лисци. Сила пошести так страшна, що в навіщених нью місцевостях забирає смерть день в день 2—3 особи. Найбільше умирають діти від кількамисечних до кільканайцятьлітних. Лікарі є гадки, що ся пошесть, то кровава різачка, а — простолудє називає її холєрою. Слабість триває всього кілька днів, та бувають також такі випадки, що хорий умирає серед мук вже в протягу кількох годин. Просто, неприємно в тій сколиці жити, чути і глядіти на

все те, що кругом діє ся. До того часу не видно ні найменшого порядку, не видано ніяких охоронних заряджень, ніхто не знає, скільки де хорих, тому, що слабість в більші часті скривають; одним словом відносини страшні і ніхто не вгляне в се, ніхто не старає ся серйозно про борбу з пошестю. Здає ся, місцеві власти виявляють рішучо за мало енергії, щоби здавити епідемію. Бо і на щож? Се умирає лиш руський хлоп, а такий в очах галицьких властей стоїть менче, як панська безрога.

¶ **Словацькі торжества.** Щороку відбувають ся в столиці Словаччини, в Св. Мартині Турчанським, словацькі національні торжества, получені зі з'їздами і конгресами, нарадами, переглядами словацьких сил і т. д. Кожний словацький інтелегент спішить до Св. Мартина, до своєї національної Мекки. Приїжджають сюди також славянські гості, в першій мірі Поляки і Чехи. Такий з'їзд відбув ся і сего року, іменно 1. і 2. серпня с. р. Радилі: національний слов. комітет, музеальний виділ, товариство словацьких женщин „Živena“, і жіноче товариство для підпомагання народного промислу „Lipa“. Рівночасно відбув ся з'їзд словацької академії молодіжн.

¶ **Велику крадіж сповнено на Угорщині з поштового возу поспішно поїзду.** Будапешт-Кашиці. Скрадена сума має виносити около 40.000. корон. Є підозрінє, що злочинці втекли до Галичини, тому будапештська поліція телефонічно повідомила про слухай комісаря поліції в Станіславові.

¶ **Монополь на сірники буде заведений в Австрії** мабуть вже в коротці, бо правительствo внесе в осінній сесії парламенту законопроект в тій справі. Сірники будуть так продавати, як тепер тютюн, очевидно будуть вони дорожші. До цілого ряду тягарів, які поносять „щасливий“ горожанин Австрії приходить один новий.

¶ **Холєра.** В Альбанії, Венеції і Триєсті ширить ся дальше холєра, а кожний день приносить сьвіжі непокоячі вісти. Власти розпочали вправді боротьбу із холєрою, але доси на жаль висліду тих старань не видно. До столиці Черногори, Цетинії, прибуло на запросини міністерства внутрішних справ, двох бактеріологів з Відня, щоби перевести строгі досліди над родом холєри і евентуального уділення вказівок що до успішних середників проти неї. Альбансько-турецьку границю замкнено зовсім зі сторони Туреччини, щоби спинити перенесенє холєри до Туреччини.

¶ **Дивне село.** В Росії, в Забайкальській губернії, знайдено недавно нове село, яке ніколи не платило ніяких податків, не знало ніякої поліції і мало свого вибраного, але ніким незатверджованого війта. Тото село було в такім куці, що там ніхто не заїзджав і ніхто не знав, що таке село взагалі існує на сьвітї. Тепер то село буде платити податки і давати рекрута, так як і інші села. Дотепер ніхто з того села не служив при війську.

¶ **Рай в Росії.** З азійської Росії доносять до газет страшні річи про надужитя над робітниками, котрі працюють при будові залізниць над рікою Амур. Іменно тисячі робітників голодують, а за найменший опір б'ють їх, та нераз убивають. А арештантам, приділеним до робіт, вже найгірше. Вони через те старають ся втіти. Але коли дозорці, ловлячи арештанта, уб'ють його, то мають за то 15 рублів нагороди. Аби більше

„заробити“, вони убивають таких арештантів, котрі і не пробували втікати. От ваш рай кацапи, запроданці російського уряду! Уряду, не народу, бо нарід російський, котрий є трохи просьвіченіший, сам бурить ся на таке нелюдське обходженє ся з робітними людьми. Але за то галицькі „панове“ і російські „чиновнікі“ — рідні собі духом, і через те Поляки підпирають в Галичині всіми силами москвофілів, а москвофіли вислугують ся за се Полякам і поборюють Українців.

¶ **Чума в Одесі.** Як читаємо в українських часописах, виходячих на російській Україні, в Одесі прокинула ся опять страшна пошесть, чума. Її занесено правдоподібно на кораблі, що прибув в Одесу з Індії.

¶ **Примірні монахи.** З Брусалима доносять, що тамошні монахи, мешкаючи по келіях коло Христового гробу, затають до своїх мешкань молодші віком прочанки, котрі приходять звідувати гріб і там зводять їх. Архимандрит Володимир „просить“ проте о недопусканє до Брусалиму (особливо з Росії) жінок нижше сорок літ. В той спосіб хоче спинити розпусту монахів. Архимандрит видно гадає, що коли злодій не вкраде нічого тому, що нема що красти, то він не злодій, а порядний чоловік.

¶ **Мадяризація Українців на Угорщині.** Мабуть нема народу на сьвітї, який жив би в таких відносинах і тільки терпів від утиску чужинців, що Українці. В Росії, Галичині чи Угорщині, скрізь панує одна брутальна і не перебираюча в средствах система здавлювання всякого пробіску українського нац. життя. Віймкові закони, які заперечують Українцям всяке право до політичного і економічного і культурного розвитку, мають на меті винародовити та перемінити Українців у Москалів, Поляків і Мадярів. Тяжко живеть ся проте Українцям, з дня на день нові насильства, переслідовання, заборони і утиски. А вже хіба найгірше живе ся Українцям на Угорщині. Там живе пів мільона Українців, які відділені горами Карпатами від Українців Галичини і Буковини, а не маючи ні шкіл ні книжок на рідній мові, скоро винародовлюють ся і мадяризують. Одиною опорою мадяризації є почасти церква, бо хоч майже всі українські сьвященники відцурались своєї рідної мови і української народности, та стали завзятими мадяронами, то все-ж таки службу Богу відправляли по старо-славянськи та так і молились, а навіть з деякими виїмками і по українськи проповідували. Тепер і се має бути знесене і служба Божа має відправляти ся в мадярській мові. Почин до сего дав сьвященник мадярон, парох греко-католицької церкви в Буді, а за ним завело двіста сьвященників в руських церквах службу Богу в мадярській мові. Се обурило незвичайно українську людність Угорщини, яка виступила в обороні своєї церкви і віднесла ся в тій справі до архиепископа в Остригомї і до Риму. Коли-ж ті заходи не принесли ніякого успіху, звернули ся угорські Українці до всіх єпископів Угорщини з пламенним протестом, в яким енергічно жадають усунення мадярської мови і поновного заведення в греко-католицьких церквах старо-славянської літургії. В протесті, держаним в незвичайно острій тоні є характеристичний висказ: „Згинемо а не уступимо!“ І се одно для нас дуже потішаче. Ст слова дають надію на те, що угорська Україна не зовсім для нас пропавша і що саме через оборону своєї церкви, приїде наш нарід і на Угорщині до національного самопідняня.

Без праці.

(Назва Івана Франка.)

Був ту собі в нашій селі Іван, парубчак здоровий і вродливий, але такий лінивий, такий лінивий, що нехай Бог боронить. Так і призвали його Іван Лінюх.

Що правда, лінивість його богато де в чому неподібно було до майого, або твого лінивства, шановний читателю, і коли-б нам прийшлося що дня зробити хоч половину твоєї роботи, яку звичайно робив Іван Лінюх, то без сумніву нам би здалося, що ми зробили бодай половину мітологічних Геркулесових робіт. Іван уставав геть-геть перед сходом сонця, кормив, поїв і чистив худобу, клепає ксусу, вязав лен, ксисив, молотив, рубав дрова, що аж іскри скакали, молотив зерно на ручних жорнах, двигав тягарі, різав січку, носив воду в ріки, одним словом, робив тисячі тих важких а ненастанних праць, що становлять зміст хлопського життя. Від рана до ночі все на ногах, все зайнятий, він мало чим ріжнися від незлічимої многи тих сиріх постатів, що розсіпані по широкім божім світі, лаяють і снують ся по ньому, мов мурашки, і гинуть як мурашки. Вони становлять неначе частину самої елементарної сили тої землі і майже не липають по собі ані крихти того, що називаємо історією. Живуть, щоби працювати, а працюють, щоби з голоду не вмерти — ось і все. І так раз у раз, із покоління в покоління, без ніякої зміни, без ніякої покращення, без ніякого —, сказати можна — поступу. Та про те було щось таке, що вирізняло Івана з поміж сиріх хлопської маси, а се було власне його лінивість. На лихо йому, лінивість се не могло проявляти ся в ділах, а то задля двох причин. Раз тому, що Іван був мужик, а мужик хоч би й найлінивіший, звичайно мусить десять раз більше робити, ніж найробучіший „інтелігент“. А по друге, доля немов наперекір його вродженому лінивству, чисто на сміх та на глум, зробила його наймитом, бідолохом без поля і рілі, без хати і роду. Виріс між чужими, поштуркуваний, занедбуваний і кривджений, служив за харч і одіж, — от тим то звичайний тягар хлопського життя пригнітав його з подвійною силою. „Навивав ся — продав ся“ — каже приповідка, а щож би то був за господар, котрий би купивши таку цінну річ, якою є людська сила робуча, не старав ся виснажити її як найосновнішче, з усіх боків, до остаточної крапельки?

От тому-то лінивість Івана Лінюха не могло проявляти ся на ділі, то значить тим, щоб він нічого не робив. Про се при його стані навіть гадки не могло бути. Вроджена його хила проявляла ся тільки в його неохоті до всякої праці, в тім, що він раз у раз бурчав, вітав і проклинав. Бурчав і нарікав він устаючи рано, проклинав сходяче сонце, з ненавистю поглядав на ті ниви злиті його потом і оброблені його руками, а приносячі весь дохід кому иншому, а хоч ніколи не міг відважити ся на те, щоби проклинати або бити господарську худобу, ту худобу, до котрої звичайно привязував ся цілим серцем, мов до найближчої рідні, то все таки годуючи, поючи і чистячи улюблені воли або жеребят, він „виварачав“ на господаря, бурчав на богачів взагалі, або проклинав власну долю, що так уперто силувала його здобувати кожний, хоч би найнужденніший шматок хліба працею, а надто ще такою важкою, неколкою працею. Не за діла затиш, а слова і „охвоту“ осудили Івана се-

ляне, прозвавши його Лінюхом. І по своєму вони мали рацію, гулюючи на Івана, погорджуючи ним, посмішкуючи ся з него, нерадо приймаючи його в найми. Хоч сам Іван робив добре, але його вічне бурчання, квасне та якесь заспане лице, осовілі очі, все те обдавало його якоюсь атмосферою лінивства, котра заражувала і обезсилювала других. В роботі хлопській, рілничій, переважно турботив — приклад, заохота, ота зараза моральна займає дуже велике місце. Робітник охочий, веселий, жартовливий та співучий, у котрого „очі грають“ і „жили ходять“ при роботі, а великим скарбом; хоч сам він не раз менше робить ніж другі, але під гомін його жартів, вигадок та пісень, на вид його палких очей, здорово, ясно го лица і хутких та крених рухів робота всім іде спростіше, лекше і красше; здобуток показує ся звичайно багатий і люде не потомлені та вдоволені самою працею більше ніж заплакою. „Такий уже дух на робітників наскочив“ — говорять господарі і добре пильнують, щоби того „духа“, то є власне того робітника, що так уміє другим „духа додати“, задержати при собі як найдовше.

Зовсім протилежно діє ся з лінивим робітником. Нездармо говорять приповідка: три дні не їдз, а весело дивись ся! Такий робітник, що весело дивиться ся, може собі робити й найліпше, але для господаря його робота не має цін: сам його вид, його ліниві рухи та його бурчання роблять йому більше шкоди, бо знеохочують других, заражують їх лінивством, бунтують їх. І робота їм тяжка. Іда не смачна, і час довгий, і господар не людяний, і плата мала, а при кінці показує ся, що й зробили вони мало і не до ладу. А що найголовнішче, то головний винуватець звичайно чинить вид, немов то „моя хага з краю, я нічого не знаю“; його робота найліпша, закинути йому не можна нічого, і господар мусить мовчки сам в собі гнути злість, та хіба зарікати ся, що на будуще на прийме до роботи прсклятушого „бурмила“.

От таким то бурмилом у сільській роботі був і наш Іван Лінюх і се була причина, що його не любили господарі і не радо брали його на службу, платили йому менше чим другим, а кормили його гірше, а не раз навіть без вини наганяли зі служби. Та все се не то, що не поправляло, не підохочувало Івана, а все більше квасило його, знеохочувало до праці, до життя і люде, до цілого світа. Робота була для него найнелюбійша, найогидливіша річ на світі, була найбільша його прикрість, котру він кожного дня, кожної години мусів поборювати з найбільшою натугою всіх своїх сил, а в котрій про те ніколи не міг засмакувати.

II.

Одного дня післяв господар Івана до ліса, щоби дров сухих нарубав, вязанку навязав і до дому приніс. Днина була літна, робуча, і господар не хотів для крихти сухариня мучити коней. А що Іван змучить ся — се байка. Такому лінюхови се навіть до здоровля причинить ся, коли троха примне кости.

Ішов Іван у ліс із сокирою за ремнем тай бурчав і кляв ненастанно. Прийшов, сів на старім пеньку, щоби хвилю відпочити, але не перестав бурчати та перебендювати.

— Господи, — зітхнув він нарешті, — що тобі завинила душа моя, що ти її засудив на отою вічну каторгу! Чи не змилюєш ся надомною, чи не дозволиш мені хоч рік, хоч місяць, хоч тиждень жити спокійно, щасливо, без тої проклятої праці?

Ой, бо допекла мені вже до живого та праця! Ненавиджу її, як невольник свої кайдани, але так само, як невольник кайдани, так я її не можу позбутися й на хвилину. Навіть у сні не перестаю працювати, не можу розстатися з моєю мукою. Боже, змилуй ся надо мною! Позволь мені хоч день оден, хоч одну годину прожити без праці, без думки про працю!

Слова ті, висказані в голос, дивно якось зазвеніли в Іванових ушах. Зірвав ся на рівні ноги і напружив слух; здавало ся йому, що в голосі його власних слів звенів якийсь інший, чужий голос, острій, що сверлував його душу і наповнював її дивним неспокоєм. І ось він заглубив свій слух в лісову тишу, в ту тишу голосну, живу і вічно рухливу мов хвилюване океану. Але нічого особливого не почув. Було саме полудне, сонце пекло і жевріло посеред безхмарного неба; величезні дуби, ялиці і берези дримали недвижно над Івановою головою, розкішно грінучи свої вершечки в соняшнім скварі; в тіні їх мушавини грали ся міліони дрібнокісних комариків, а рої їх підіймались і опускали ся мірно, видаючи своїми крильцями ніжний, ледво чутний але мольодійний шелест, немов сонний бренькіт якогось чародійського інструменту. Чим довше вслухував ся Іван у той бренькіт над своєю головою, тим більше йому здавало ся, що душа його впливає в якийсь невидимий світ, напів прозорий, таємний, близько сумежний з дотеперішньою дійсністю, та все таки зовсім від неї відмінний. Опанувало його якесь незвичайне вколосане, немов мотуча, тепла, м'яка хвиля несла його кудись, а він любуючись, безвладно даєсь їй нести в безвісті.

Втім нараз якийсь новий, острій та проймаючий тон затремтів у повітрі. Захитав він попередню гармонію, але не розстроїв її. Був се тон також тихий, ледво чутний, немов би бренькіт золота мушки, але тон дивно якось сконцентрований, заострений, бачилось — повний нескананого болю і розпуки, невимовного благання. Іван відразу пригадав собі, де і коли він чув той тон.

О, се було давно! Ще Іван був пастухом і враз із другими хлопцями пас господарську худобу в тім самім лісі. Ото-ж одного разу товариш його Гринько звернув його увагу на велику, чорну, блискучу муху, що крутилася довкола коров, але не сідала на них. Іван ніколи ще не бачив такої мухи, то й цікаво слідив за нею очима. Гринько також. Нараз побачили, що муха сіла на смереці, а надбавши в ній вузеньку дірку від вигниного сучка, влізла в ю і сховалася.

— Ага, маю її! — скрикнув Гринько і гадивавши відповідний патичок, заткнув його в ту дірку і увязнив муху. — Слухай, як грає! — кликнув тоді, притуливши ухо до смереки.

Іван з якоюсь тривогою притулив і собі-ж ухо до смереки і почув звук тихесенький, тонесенький, та такий безмірно проймаючий, на пів болющий а на пів жалібний і благаючий, що ціла його істота затремтіла якимось нескананим смутком.

— Гриньку, випусти її! — скрикнув він.

— От що, був би я дурнем! — відказав Гринько. — Добре, що її маю. Нехай мені грає!

І поштуркувавши затичкою, знов притулив ухо до смереки і радісно прислухував ся досить довгу хвилю, а в кінці сказав:

— Але грає! Бігме, що гарно грає!

— Пусти її, Гриньку, — просив Іван. Мені її жалю.

— Кого тобі жалю? Мухи? ха, ха, ха! От-то мені велика худоба — муха!

— Але по щож і муху мучити?

— Як то по що? Нехай мені грає!

— Пусти її Гриньку, піду тобі худобу з глибокої дебри завернути.

— Іди, безуме, чого тобі заохочує ся! Не пущу її, бо мені не хоче ся. А худобу завернути ти й так підеш.

Іван не виправ ся, бо знав з горі, що так буде, а коли-б того не хотів учинити, то старший пастух ще й в карк його нась. Та все таки стрібував поставити ся на упір з іншого боку.

— Ну, то я сам її випущу!

— Ані мені важ ся! — скрикнув Гринько. — Се моя муха! Я її зловив і буду її тримати, доки мені сподобає ся. А як-би ти мені поважив ся її випустити, то такий тобі празник справлю, що тобі нічого більше не буде треба.

Гринько був старший, дужший, сміліший від Івана, а надто був багачий сир і міг Іванови допекти тисячними способами, коли тільки захотів. Тож Іван не всмілює ся задирати ся з ним, тим більше, що Гринько все ще стояв коло смереки, держачи рукою затичку і від часу до часу прислухуючи ся граню увязненої мухи.

— Але-ж то грає! — радісно скрикнув Гринько. — Ще я не чув мухи, котра-би так грала. Послухай лишень, Іванку!

Іван хвилю вагував ся, а вкінці немов щось похпнуло його до смереки, приложив ухо і слухав. Писк не переставав і проймав його дрюжю. Якийсь глибокий жалю пробирив його. А коли в кінці відорвав ся від смереки і пішов далі за худобою, то розпучливий жалібний бренькіт немов усе біг за ним на злочин, сверлував і мучив його. Довго Іван не міг заснути тої ночі, а й у сні бачив нещасну муху зашпунтовану в дереві, чув її писк, але в сто раз голосніший, немов зойк вітру в скальних заламах, або немов завід жінки над мерцем.

— Ні вже, будь що буде, а завтра мушу її випустити! — сказав Іван сам до себе. — Скоро тільки худобу вижену до ліса, зараз забіжу до тої смереки і витягну затичку. Нехай собі бідна муха летить до своєї хати!

З тою постановою Іван заснув.

(Дальше буде.)

Европейська адвокатсько-нотаріальна і війсьнова канцелярія.

За малу винагороду переводимо в старім краю процесу грамоти, спадкові і грошові, стягаємо валогів рати і переводимо в красній табулі всі документи, нотаріальні акти, повноваження, контракти купна і продажі. Тестаменти; скріпті; довідні декларації і спадкові, потверджені міс. корол. генеральними Консулатами. Виробляємо урядовою дорогою асентуражкові подання та увільнення від військових звань та маємо самих найліпших адвокатів, що аспінують наших клієнтів. Всякий в нас споряджений документ, має правну важність в старім краю. Ідучи до Росії виробляємо паспорт для військового переїзду через границю. Порада даром. Голосіть ся або пишть в всякій справі: D. Klarer, 121 Norfolk Str., New York, N. Y.

Руська кольонія.

Для чого ідете до чужих агентів, котрі з Рас тяжко заграцьований гріш витискають?

Хочете пізнати богату, чудову околицю і в ній замешкати? В тій околиці курсують по фармах трамвай, а церков в місци.

Спішіть ся і пишть по інформації до:

J. R O M A N D,
BOX 371

36— FARMINGTON, Mo.

Польсько-російська квестія.

Під таким заголовком помістила недавно одна амер. польська часопись, „Gwiazda polarna“, переклад статі А. Жван-а з французького журналу „Revue de Francais“. Ся замітна стаття зацікавляє певно і наших читачів, тож подаємо її тут майже в дослівнім переводі.

Росія — читаємо у тій статі — поміж иншим, стремить усіма силами до витворення непрохідної пропасти поміж собою а усею прочою Славянщиною. Др. Крамаж, якого хіба годі підозрівати о вороже становиско супроти Росії, сам уже набрав такого пересвідчення і оголошує в часописи „Narodne Listy“ статтю, яка повинна зацікавити усіх тих, що мають до діла із т. зв. славянським питанням.

Бувший апостол ідеї збратання Славян доказує на підставі польсько-російського порозуміння та дружнього співділання Росії з Австрією, що Росія веде крайню ворожу політику для усіх Славян, яких вона, як і цілу Европу, віддає під гегемонію Німеччини. Сю небезпеку вдалося на якийсь час спаралізувати помершому англійському королеви, Едвардови.

Для інформації французьких читачів, та для доказу, як шкідливою для самої Росії є шовіністична політика російських націоналістів, додає автор статі, д. Жван, слідує статистичку: після останнього спису людности, переведеного в Росії в 1897-ім році, жило в європейській і азійській Росії:

55.600.000 Великоросів (Росіян)
22.400.000 Українців,
5.900.000 Білоросів,
8.000.000 Поляків,
3.100.000 Литвинів,
1.800.000 Німців,
1.200.000 Румунів,
1.200.000 Вірмен,
5.100.000 Жидів,
3.500.000 Фінляндців, та декілька мільонів усяких дрібніших народів.

Ся статистика показує наглядно, що в 1897-ім році Росіяни творили мало що більше, як третю часть населення усеї російської імперії (130 мільонів); не підлягає сумнівови, що се чисельне відношене до нинішнього дня збільшило ся ще дужше в некористь Москалів.

Дальше автор доказує, що гадка, начеб відносини Поляків до Українців стояли на перепоні польсько-російському порозумінню, є цілком безпідставна. Вистане лиш вказати на обставину, що галицькі Українці самі протестують проти вмішувань Росіян до їхніх діл. Українські посли в віденським парламенті суть як найбільше ворожо настроєні проти царської Росії. Вистане лиш пригадати бурливу сцену в австрійським парламенті, коли то один з староруських послів хотів виголосити бесіду в російським язиці.

По черзі автор згадує за ту московфільську фракцію, яка буцім-то хоче повістатися вірною Австрії і поладнати церковні відносини з Римом. Ся партія вважає своїм літературним язиком російський, для народа однак хоче заховати його питому, рідну мову. На чолі того сторонництва стоїть Глібовицький, бувший член парламенту і товариш д-ра Крамажа в його подорожі до Петербурга. Трете сторонництво на Руси, се московфільно-новокурсники, на яких Росіяни покликають ся завжди, говорячи про москалів в Галичині.

Автор обговорює відтак права, які мають Русини в Галичині, де вони займають найвищі становиска (!?). Руська провінціоальна вистава в Стрию доказала, що руський люд в

Галичині підносить ся економічно і культурно.

Опікуни галицьких Русинів забувають, що в Росії живе 22 мільонів Русинів, яких російський уряд люто переслідуює, що в Росії український язик не має ніяких прав. Гадку, начеб нові закони, звернені проти Поляків та Фінляндців були обявом могутости народного почуття Росіян, називає автор наївністю.

Вкінці обговорює він у своїй статі холмське питання і вказує на погляди, які в тій справі панують серед инших Славян, на погляди преси чеської, словацької, словінської, хорватської, болгарської, сербської і чорногорської; ці погляди виявили ся наглядно підчас всеславянського конгресу в Софії.

Відлучене холмської губернії — читаємо в статі — булоб потоптанем умов підписаних монархами та моглоб довести до несподіваних наслідків.

З цілої статі бачимо, що Поляки починають поволеньки еманципувати ся зі своєї утопії „Polska od morza do morza“, зачинають поневолі признавати Українцям право на самостійний розвиток, признають їм здобутки на полі всесвітнього поступу, в культурі і економічнім житю.

Одно тільки дивне: читаємо про російський шовінізм. Виходить, що Поляки добре бачать „чуже під лісом“, — та на жаль не годні добачити свого, таки „під носом“. Бо вже певно в цілім світі нема брудніших шовіністів, від наших „брадів“ Поляків.

Ще всім нам свіжо в пам'яті, як після подій на львівським університеті, не лиш виключно самі вшехполяки, але без розбору, „найпоступовіші“ польські партії гуртом накинули ся на наших студентів.

Провідник польських соціалістів, Дашинський, признав колись в австрійським парламенті, що днесь польська культура живе копитом українського гроша, то домагав ся засновання українського університету. Се не перепинило його опісля накинути ся в своїм органі „Narząd“ і з грубою лайкою на українських студентів, та звальювати на них усею вину за криваві події.

А. Петріа.

ЧИТАЙТЕ! Фарми і лоти на продаж.

Родимці! — Отсим повідомляю Вас, що компанія

INVESTMENT CORPORATION

котра продає землю

в YORKTOWN, VIRGINIA

установила мене ОДИНОКИМ СВОІМ АГЕНТОМ ДЛЯ ВСІХ РУСИНІВ.

Настають часи безробіття. Хто має який гріш а не хоче його стратити, нехай завчасу купи собі фарму або лоту і то в тихім місці, де би мав спосіб легко прожити і забезпечити собі добру роботу. Таке місце є в YORKTOWN, VIRGINIA.

Землі на продаж не багато. Тому нехай кожний спійняє, щоб забезпечити собі сталу роботу. Помилуйте мійські ділянки, майні та гущі фабрики, де дрозди що хваля о своє життя, а йдуть на сльозинні вездух, чисту та здорову воду, заживають безжурно на лоні природи у вишю селеній Вирджинії. Будова двох великих фабрик уже кінчаєть ся, а роботу дистануть там лиш сі, що купили фарму або лоту. Досі осли там вже около 20 родин руських а польських до 60. Руська коліяна положена особно. Земля прекрасна і богата. Скоро лиш збільшиться ся число Русинів, сейчас буде поставлена руська церква. Місце під церкву і на двантар уже готове.

Майнери! Спійняйте ся. Поки маєте нагоду. Прошу явити ся лично найпознішше о 11-й год. перед полуднем кожного вітінка.

По всякі інформації пишіть до руського агента Василія Матоліча. Адресуйте:

В. МАТОЛІЧ,
821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

На продаж дуже дешево дім на 2 родині, з особними входами. Властитель виїжджає до Європи. Прийме ся всяку відповідну оферту. Близне у:

JNO McMAHON, 592 Broadway, Bayonne, N. J. 34—37

Жінки! Учїть ся акушерства.
Єсе хороше занятє, забезпечує Вам гарний заробок на усе житє. Адресуйте:

Doctor Deutsch, 40
375 East 10th Str., New York, N. Y.

Російсько-Американська Лінія

ОДИНОКА ЛІНІЯ БЕЗ ПЕРЕСІДАНІЯ — МІЖ РОСІЄЮ І АМЕРИКОЮ.

8½ дня до Роттердаму, 11½ дня до Лібава.

„ЛІТУАНІЯ“ — 2-го Септембера

„БІРМА“ — 14-го Септембера

„КУРСК“ — 28-го Септембера

III класа \$29.00

II класа \$45.00

I класа \$52.00

III класа \$30.00

II класа \$47.00

I класа \$52.00

По більшій подробній просят ся звертати до наших агентів або до головного заступництва:

A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

Дім на продаж в В А В У Л О Н, N. Y.

Новий дім на дві фамілії, один рік як збудований, 28х30 стіп, (лот величини 50х150). Дуже добре місце для бізнесменів. Сей дім вартує більше як 3.000 доларів, але я продам за 2.300 доларів, бо з причини лихого здоров'я мушу виїхати до Європи. Робота в тій місцевості йде дуже добре, дім заасекурований на 3.000 доларів, тож поруча далеко безпечніша ніж в банку. Не хочу виклаювати свого власного дому, але хто його побачить, переконає ся, що він варта сі гроші. Голосіть ся наадресу:

Sam Bojko,
Box 173,
Stamford, Conn. 35-38

HASSAK

Цигаретки

з норковим закінченням.

Лиш подумайте! Десять таких цигарет з найліпшого і пахучого тютюну за 5 центів! Так цінних цигаретів досі не було. Се є одиникий витвір нашої довголітньої практики і великих уlepsень у виробі. Продаєть їх всюди.

The American Tobacco Co.

111 Fifth Ave., New York City

Позахатні робітники.

Робітники, виставлені на холод і вохкість, уникнуть докучливих болів ревматизму і невралгії, уживаючи д-ра Ріхтера „Pain Expeller-y“ в хвили, коли почують перші кольки (ломаня).

Сей лік має запевнену постійну славу від 43 літ. Уживають його скрізь по цілім світі, а дістати його можна у всіх другосторах Злучених Держав по 25 і 50 центів за пляшку.

Уживайте його також в случаях напруження мускулів, звихнень, болів в суставах, в боці і в грудях, болю зубів, уший і жолудкових корчів.

Повне поученє в руським язичі знаходить ся в кожній коробці.

Будьте уважні і вистерігайте ся численних наслідунвань. Правдивий Pain Expeller знаходить ся тільки в такій коробці, яка тут представлена на образку.

Сей лік вирабляють

F. Ad. Richter & Co.

213—215 Pearl Str., New York City

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ.

Одинона русьна агенція шифкартова в Нью Йорку.

Америки, нехай удасть ся до нас, а ми ручимо, що дістане добру услугу. — Номер телефону агенції єсть: Orchard 887.

ВАЖНЕ! По причині конкуренції між літніми, можете від нас відхити до Старого Краю найменшим коштом на добрих, поспішних шифах на Гамбург, Бремен, Роттердам і Антверпен.

Желаячи скористати в нагоді низької ціни, повинні удавати ся до нас зі всякими запитами о інформації і о час відливу кораблів.

Жиючим подальше від Нью Йорку, завчасу замовляємо місця на шифах, як і наші агенти зустрічають пасажирів на стаціях (depot) в Нью Йорку. Ми стараємо ся о вигоду пасажирів, як такої і про їх багажі і вичлі.

КРАЙНІ! По що йти до чужин, котрі Вас не розуміють, коли можете удати ся до нас так, як до свого дому. Хто має замір їхати до старого краю, або спроводити кого до Америки, нехай удасть ся до нас, а ми ручимо, що дістане добру услугу. — Номер телефону агенції єсть: Orchard 887.

Удавайте ся особисто, листовно або по телефону до:

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

КНИЖКИ

котрі можна дістати в друкарні „Свободи“:

Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з життя народу	15
Бери та читай	30
Борба клас і чому робітники організують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітей	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про звір'ята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до свідомости	10
Емігрант	15
Журавлі	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Монгострадальний народ	20
Народний рух астр.-угор. Русинів Оповіданє про Алї Бабу і сорок розбійників	15
О підземних скарбах	20
Оповіданє про заздрих богів	25
Про нутро землі	10
Покуса	15
Про кінець сьвіта	5
Рицар і смерть	10
Розмова Поляка з Русином	20
Релігійні вірованя	60
Русько-англійський тлумач	15
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	20
Страшна пімста	10
Смерть	15
Степові люди	20
Страйк	15
Стріляй на смерть, робітнича драма Товариська ворожка	15
Хто з чого жне	15
Унія в Америці	20
Які то є люди на землі, з 20 образ. пукати	50
Через кордон	15
Хлопська доля	5

Друки.

Метрики шлюбні	3
Метрики смерті	3
Поманки за померлих	10
Панері листові з вінетамп, оден.	2

Молитвенники і книжки богослужбні та релігійні.

Звичайна оправа.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Хліб душі, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковний, мал. лат. бук.	70
Молитвенник, галицький	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Душі	80
Зборничок	55
Збірничок найкрасшій пісень цер.	10
Ангельський хор, збірник пародно-церков. пісень під ноти ч. I.	25
Ангельський хор, часть II.	5

Гарна оправа.

Бог Надежда Мой	2.00
Хліб Душі	1.80
Хліб Душі, латинськими буквами	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Душі	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими бук.	1.80
Зборник	1.90
Збірничок	1.30

Замовлення належить вислати на адресу:

SVOBODA,

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Ціни і правила оголошень в „Свободі“.

1) ОГОЛОШЕННЯ БІЗНЕСОВІ, які йдуть довгий час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціальної тарифи, яку інтересовані дістануть на жаданє листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕННЯ БІЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кожний раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ, як: мітинги брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союзу поміщає ся безплатно оден раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союзу“.

ОГОЛОШЕННЯ ПРЕДСТАВЛЕНЬ ТЕАТРАЛЬНИХ І БАЛІВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союзу, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союзу по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменше 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і иньші по 3 цента від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошенє адреси 25 цнт.

2) Належитість за всяке оголошенє мусить бути прислана з гори та в цілости. В противнім разі оголошенє безсумнісно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна прислати також поштовими марками.

3) Кожде оголошенє мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того чи-сла часописи, в яким воно має бути поміщене. Оголошенє телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошувачих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази опущта, викине ся оголошенє несо-вісної фірми; кромі сего редакція доложить всіх старань, щоб опущта потягнути до від-вічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошенє, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незваних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бізнес чесно і дійсно змо-жуть додержати того, що обіцяють в оголо-шеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошенє.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не ви-силає ніяких поквітовань.

В першій русько-американській РИЗНИЦІ

в Шенандоа, Па.

можна дістати

всі церковні і братські річи.

Рякі замовлення приймаєсь і після желаня виготовляєсь.

Принймає ся також старі річи до направи.

Сьвітло церковне найдіпшої якості.

Церковні книги різної величини як також аські молитвенники в різних цінах.

Ризниця має на складі блякети ме-трик уро(жень, вінчань і усьопших. — 100 за 95 цнт.

На жаданє висилає ся ціниин

Пішіть на адресу:

RYZNICIA, 114 S. Chestnut Str., SHENANDOAH, PA.

R. J. GLICK Агент асенау-ційний від огня. Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING (15—80) SHAMOKIN, PA.

Зовеїм даром!

Ми висилаємо грамфони всім нашим землянам у всі сторони Зл. Держав без одного цента задатку.

Земляки ведучі з нами діла не ризикують нічо-го, бо кожний може машину випробувати, а коли вона йому не подобає ся, то може її не брати.

Подайте нам лише свою адресу, а ми Вам вишлемо наш каталог, з котрого можете вибрати собі такий гра-мофон, який Вам подобає ся.

Гаранція наших грамфонів на 5 літ.

Продажа за готівку або на рати!

Продаємо також всі можливі інструменти за готівку або на сплату.

НОВІСТІ!!!

Поділині 10-цалеві рекорди найславніших русько-україн-ських співачок зі Львова, Київ, Прага, Варшави.

GLOBE RECORD and SUPPLY CO.,

131 E. 7th ST. NEW YORK, N. Y.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50.000.00.

Надвипшка і нерозділені зиски \$100.000.00.

Заснований 1864 року.

Провадить загальний банківий бізнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пе-ресилає гроші до всіх частий сьвіта. Позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїли ся протягом послідних 5 літ і вино-сять тепер около \$500.000.00.

Банк пересилає гроші через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Лічу лише муштин!

Спеціальні за-разливі слабо-сти муштин	Чи Ви єсте діткнені якою спціальною сла-бостію і чи хочете віддати ся під опіку довіреного лікаря?
Занежичене крові і шкірні висипки; болі в роті, горлі і на язичі.	Чи Вам випадає волосє? Чи чути Вам в уст і чи маєте непрямий віддіх? Чи болять Вас зуби або ясна? Чи маєте біль голови або якийсь біль в нижніх частях тіла? Чи ручу Вам за аномалію опіку а по-внших случаях.
Недомагання мочеві; блуди молодости; за-палєня; корчі і неправильно-сти артерій.	Чи не догустились Ви проступку проти прав здоровля і природи? Чи не відчуваєте болю в гребті? Чи єсте алжуреві? Чи єсте надмірно нервові, ослаблені і чи не тратите енергій? Чи чустесь не-мічні, пригноблені і неспосібні виконувати Вашу працю як попередно? — Приходіть до мене, а я Вам поможу відлічтись.

Порада і оглядини безплатні.

УРЯДОВІ ГОДИНИ: Від 10-ої рано до 4-ої попол. і від 6-ої до 8-ої вечер. В неділі і сьвята від 10-ої рано до 1-ої попол.

Dr. GEARY 151 W. 23rd St., New York, N. Y.

Зголошуючі ся по опіку лікарську, мусять явити ся особисто до оглядин, пованк листовними порадами неможливо як слід лічати слабості. Не пишіть до нас, але приходіть самі.

21-46

Михайло Угорчак, 619 EAST 11th ST., NEW YORK CITY.

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР,

випожицає різні українські і пляші костюми на представлення і характернає по мизьких цінах. Замовлення приймає що найменше на 8 днів перед представленем.

Петро Ярема

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випожицає кер-чі на весілля, кре-стинні і зські дру-гі забави. 115 Ave. A., NEW YORK, N.Y. Телефон: Orchard 2568.

Русини Пітсбург!

Чи Ви знаєте

що гроші то сила?

Старайте ся пізнати та пізнати складати свої ошадности в стейтовім Банку на розі вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк в одним з найстарших і найпевніших банків, що цілковито забезпечує Ваші ошадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кож-дий, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контролерів. Продаємо КОРАБЕЛЬНІ МАРТИ на най-ліпші ліній, а ГРОШІ до краю висилаємо по поштовім курсі.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

COR. 14th & CARSON STS.,

South Side Pittsburgh, Pa.

Н. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас., Ол. Бучак, уряди банк.

Найвисше забезпечене \$100.000.00

Читайте з увагою!

Не дайте дурити ся агентам кра-дливою і брехливою рекламою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитаєте цагана, чим він ручить і де його зарука? Відвічальний Агент і банкір складає заруку в державну касу. Заки повірите кому свій гріш, чи то до перехованя, чи переслани до старіго краю, попередю пер-вонайте ся, чим і як то ручить за ваш тяжко запрацьований гріш. Я аложив в державній касі сто тисяч доларів.

Тому тамте, що треба унятии непевних банкірів. До наших послуг є старий, опитний Агент, який вислав 100 корон за \$20.43, 200 ко-рон за \$40.85, 500 корон за \$102.00, 1000 корон за \$204.00. Продає шифкарти до Європи і до Америки, робить контракти, повновласти та полагаджує військові справи, а усе те робить

дешево, соісно і точно.

Пішіть по подробиці курсу і ціни шифкарт.

Відповідаю відвортною поштою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER

141 Washington St., New York.

Найвисше забезпечене \$100.000.00

Одинона вірцеве уряджена

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“

втрудило добре вишкочений друкарський персонал, посідає найкращі машини, а томе різнородні гарні черенки і прикраси.

Виконує

всякі друкарські роботи

точно, гарно і по низьких цінах.

Впов. Родимці, як тожє Відділі і члени Р. Н. Союзу мо-жуть в всяких друкарських роботах удавати ся лише до своєї друкарні „Свободи.“